

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Székely-ügyek

az országgyűlésen.

Ugy látszik, hogy a nagy politika kevésbé juttatja felszínre azokat a kérdéseket, melyeknek megoldása a mi legszentebb vágyunkat és törekvésünket képezi. Annál jobban esett, hogy Nagy György székely képviselő az erdélyi gazdasági politikára hívta fel az országgyűlés figyelmét. Szomorúan konstatálja, — mit mindnyájan látunk — hogy egyes kérdésekben a diadalmas függetlenségi szellem nem lép előtérbe. Azt hittük, hogy az égető kérdések napirendre kerülnek, mikor a nemzetiségi képviselők gyászos szereplése önkénytelenül az erdélyi s különösen a székelyföldi dolgokat, nehéz bajokat tárja elének.

Nagy György felszólalása legyen irányítója székely képviselőinknek, hogy az országos ügyek mellett a mi speciális érdekeinket, illetve azoknak védelmét is kapcsolják bele az országgyűlési tárgyalások keretébe. Mert nekünk csakugyan van nemzeti bajunk, nem úgy, mint a Breidicianuk- és Vládoknak. Magától értetődik, hogy a mienk lényegesen különbözik az ő okvetetlenkedő, hogy ne mondjuk hazafiatalan törekvéseiktől.

Erdélyben nagy baj van. Ennek a bajnak igazi oka, hogy a székelység pusztulásával a vármegyei magyarság — mint eddig — nem jut erősödéshöz az oláh- és szászáramlattal szemben.

Jól tudják az oláh és szászurak, hogy erős gazdasági eszközökkel képesek leginkább a székelyektől eredő fajmagyarság erejét megtörni. Ki is használják őket figyelmen kívül hagyott, rosszul vagy sehogy sem védett helyzetünket bankjaik útján.

Boldogult Molnár Józsiás képviselő néhány évvel ezelőtt beterjesztette volt az 1902. szept. 14-én Kézdivásárhelyen megtartott székelyföldi népgyűlés feliratát a képviselőházhoz. Azóta semmit sem tettek a Bécs felé gravitáló kormányok.

Nem is nagyon sürgöttük őket. Hiszen a székelység bajjaival keveset törődtek. Amit tettek a közelmúltban, Darányi minisztertől származott. Az a tevékenység is azonban mostanság teljesen szünetelt. Különben sem fogadtunk volna el a darabontoktól szolgálalku-

ságra kötelező kedveskedéseket. Elég volt hűbéresük, kik fené-
kig turkáltak az ország javai-
ban.

Visszatérve a Molnár Józsiás néhai székely képviselőnk által beterjesztett nagyfotosságu felíratra, őszinte szívből ohajtjuk, hogy a nemes törekvésű előd szelleme minél jobban hassa át az utódokat. Hiszen ama felíratot Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyék, mintegy 116 községének 12 ezeret jóval meghaladó lakói írták alá s az abban felvetett kérdések mai napig is mind megoldásra várnak.

Kiváncsian várjuk, kik teszik magukévá az említett felíratban elmondottakat és ezáltal kik érdemelik meg az igazi székely képviselőnevet s népünk rajongó szeretetét kik igyekezzenek válsztóik ügyes-bajos dolgainak hathatós felkarolásával megtartani — jövőre! Reméljük az összes képviselők egy sorba állanak, hisz mindannyian vérbeli 48-asok...

A politikai helyzetről.

* **A nemzetiségi képviselők** vidáman szerepelnek s török a borsot a kormány és a magyar nemzet orra alá — Budapesten. Ezt is a dicső hatvanhetes bölcsességnek köszönhetjük. Ahol Kossuth Lajos szent zászlóját fölemelték, ott bukkott a nemzetiségi jelölt és ha mindenütt erőteljesen lengetik, ma talán egyetlen nemzetiségi képviselő sem ülne az országgyűlésen. Nevetséges dolgokat produkálunk önmagunk ellen. Vajjon mikor lesz immár a komédiának vége? Ki kell irtani a nemzet testén élősködő hatvanhetes rendszert.

* **A felirati vita** befejezést nyert. Ez alkalommal Bánffy Dezső báró is felszólalt s a nemzetiségieket kezelte.

* **Leszerelés.** Zselénszky Róbert gróf a kormánytól nem akar kevesebbet, minthogy a vámközösséget Ausztriával szemben tartsa üdvösnök és hogy szereztesse le a szövetséges társak között csak felreértésekre vezető tulipán-mozgalmat. A gróf ur leszerelési mániáját Bécsben Lueger ur bizonyára nagy örömmel fogadja. De a magyar társadalomnak nem imponál az ilyen szomorú bölcselkedés.

* **A kvóta-küldöttség** megüzent az osztráknak, hogy a már megajánlott aránynál nagyobb terhet Magyarország nem fizet.

Iparban a jövőnk.

Az ipar közgazdasági jelentősége.

Hozzád szólók édes magyar népem. Hozzád, hiszen jól tudom, hogy lelked fogékony minden jóra, minden szépre. Jól tudom, hogy a tanácsot mindig szívesen elfogadod, ha az a te javadra, a te előmenetelre szolgál.

Hallgass hát ide! Az iparról akárok én neked egyet-mást elmondani. Remélem, Isten után, hogyha azokat az igazságokat, melyeket alább elmondandó vagyok, szívedbe vésed: úgy az eddigi sokszor nagyon is borús napok helyett szebb, derültebb napok fognak reád virradni. Reád és családodra egyaránt, hogy aztán annál jobban betölthess Isten, haza és családod iránti köteleimet.

Nos, lássunk szaporán a dologhoz, mert minden perc drága s neked az élet ezer meg ezer bajaiban kevés az idő az olvasásra. Aztán mondom, az idő drága, melyet a minden ízében szorgalmas, a munkát szerető angol nép így fejez ki: „Az idő pénz!” Hej! Ha minden honfitársunk e pár szónak igazi értelmét felfogná: be más képet nyujtana a magyar ember életére. Még a koreszmákat is bátran be lehetne zárni. E szomorú tanyákat, melyek oly irtózatot, emberi ész által ki nem számítható rombolást vittek véghez a magyar családok életében.

No de tekintsünk el e szomorú képtől s lássuk az ipar közgazdasági jelentőségét, hogy annál inkább megérthessük annak nemcsak önmagunk, hanem a nemzeti életre gyakorolt áldásait is.

Földmivelés, ipar és kereskedelem, e három közgazdasági ágának fejlesztésére törekedik ma minden életrelvő, művelt nép. Olyan három dolog ez, amelynek elhanyagolása olyan, mint a vészterhes felhő: a legnagyobb bajoknak, károknak csiréit hordja magában. E bajok, e károk közül elég csak egyet említenem: a szegénységet. No hát ennél nagyobb ördög van-e a világon?

Akinek ajtaján a nyomoruság bekopogtatott: ott már nincs többé megelégedés. Ahol hiányzik a megelégedés: ott nincs öröm, nincs munkakedv. Borús a család ege. E borúból villámok cikáznak, hogy szét-dulják a családi egyetértést. S mert a villámlás mennydörgéssel jár: itt születik meg a magyar embernek más nemzetek életében páratlan Isten káromlása. Ennek következményei pedig az erkölcsstelen élet, a vallástalanság, hogy aztán éppen akkor tartsítsa el magától az Istent, midőn reá a legnagyobb szüksége van.

Lássuk azonban most már az iparnak áldásait önmagunkra nézve. De mert minden magyar ember lelkének egyetlen vágya, óhajtása, hogy nagy és hatalmas legyen a magyarság hazaföldjén, lássuk egyben, hogy a nemzet életfáján minő gyümölcsöket terem az ipar?

Legyen szabad egy kis hasonlat-tal élnem. Ugy-e a családi élet lelke az édes, jó anya. Az ő emlőin nőnek fel azok a kis „csemeték”, akiket mi gyermekeinknek nevezünk. Ugy-e az ő szíve véreből táplálkoznak; onnan szívják magukba azokat a jó tulajdonságokat, melyek mint fán a virágok: díszei az emberi életnek.

Az ipar is ezt a nevelői munkát végzi nemcsak az egyesek, hanem a nemzeti életben is. Az ipar, ha az arra hivatott emberek kezében van, anyagi jólétet teremt. Ezt csak egyik kezével teszi. Másik kezével munkálja a lelket, a léleknek boldogító erényeit. Örök igazság az, hogy a munka nemesít! Az ipar munkálja tehát az élet legszebb virágait: a megelégedést, az örömet. Munkálja a becsületet, az erkölcsös életet. Az Istenbe vetett hitet, bizalmat, mert a munkás érzi, látja azt, hogy: „Hasztalan az ember munkálkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása.” Az élet tanítja arra, hogy az Isten nevében megkezdett és végzett munka sikere el nem maradhat.

Hogy az ipar közgazdasági jelentőségét annál jobban megérthessük, tudnunk kell azt is, hogy minő hatással van édes testvéreire: a földmivelés és kereskedelemre nézve.

A földmivelőt inti, tanítja, majd eszközöket ad kezébe, hogy fáradtságos munkáját jobb sikerrel végezze, hogy figyelmét inkább az ipari terményekre fordítsa. A kereskedőnek odaadja keze alkotását, hogy azt értékesítse; hogy világlátásával nemcsak anyagi, hanem szellemi kincseket is hozzon magával. Valóban az ipar az, mely nap-nap után azon dolgozik, hogy úgy az egyesek, mint a nemzet életére áldást hintsen. Dolgozik azon, hogy szegény hazánkat kiemeljük abból az áldatlan állapotból, abból a szegénységből, melybe régi időkben a folytonosan fülébe hangzó harci riadó, újabb időkben a régi viszonyokhoz való eső-könyös ragaszkodás, mi több, a nem-bánomság juttatta.

Ma már a különféle nemzetek sorában azé az elsőség, amely az ipar közgazdasági jelentőségét megértette. Az iparban elmaradt nemzetek gyámság alatt élnek. Mert mindig mások kegyelméből élnek, sem anyagi, sem erkölcsi függetlenségre szert nem

tehetnek. A szabadság zászlóvivői manapság az ipari pálya munkás, értelmes emberei. A második ezer évet ezek a munkáskezek építik föl. Ez így van! Ezt kétségbe vonni nem lehet.

Spaller József.

Vármegyénk gazdáinak ülése.

Gazdasági Egyesületünk választmánya e havi rendes ülését kedden d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében, Ugron Ákos főispán, egyesületi elnök vezetése alatt tartotta meg.

Hivatásos gazda került az egyesület élére, aki nem pusztán kötelességből, a közbizalom által tehernek reá rótt kényszerből, hanem valódi ügyszeretettel foglalkozik vármegyénk gazdasági ügyeivel. Saját élettapasztalataira tud hivatkozni, a melyekből leszűrt tanulságokat, okulást szerezhettek. Nagyon csodálkozunk tehát, hogy gazdaközösségünk e kicsiny parlamentjében éppen oly kevesen voltak a választmányi tagok, mint mostanában az országgyűlésen szoktak lenni a honatyák...

Fontos érdekek fűződnek vármegyénk gazdasági egyesületének helyes, alapos működéséhez. Valóságos áldás, hogy minden hónapban alkalom van egy olyan szervezetben résztvenni, honnan egyenesen a földmivelési kormányhoz lehet felírni a gazdaközösségünket legközelebről érdeklő ügyekben. Jövőre fokozottabb módon kell fölhasználni az alkalmat. Ugy az egyes választmányi tagok, mint a Gazdakörök elnökei, tartsák kellemes kötelességüknek minél tömegesebben megjelenni. Hozzanak magukkal friss eszméket, hasznos javaslatokat. Néma gyermeknek, a legjobb édes anya sem értheti szavát.

Alig hihetjük, hogy egyiknek-másiknak valamely hasznos irányu eszméje ne volna. Olyan, amely egyes

vidékek, esetleg az egész vármegyére kiható erővel bírna. Ki vele, most az ideje — napvilágra hozni.

Az egyesületnek — mint említők — ahhoz értő elnöke van, aki ohajtva várja, hogy vármegyénk nyomorúságos helyzetén segíthessen. Ragadjuk meg a kedvező alkalmat s a hasznos és üdvös indítványok egész sorozatát tárjuk eléje. Frissítsük fel az egyesület pár hónapra ellankadt életét. Most immár nem azt nézi elnökünk, hogy ki veti föl a közhasznú eszmét, hanem inkább annak hasznos voltát tekinti, mert ő maga is gyakorlati gazda.

Különösen a Gazdakörök elnökeit kérjük, ne sajnálják a minden hónap második keddjén megtartani szokott választmányi ülésekre befáradni és amit otthon, saját körükben megéreltek, gyakorlati tapasztalataik útján leszűrték, hozzájuk esetről-esetre a gazdasági egyesület kicsiny parlamentjébe. Hadd ismerjék a központban is ügyes-bajos dolgaikat, hiszen a lehetőségig segíteni akarunk azokon.

Lássuk hát értelmes, előre törekvő székely gazdáinkat együtt a közjóllét munkálásán. Vezérünk van, most immár csak derék közkatonák kellene. Az ilyenek sem hiányoznak vármegyénkben s nagy a reményünk, hogy a legközelebbi ülésen szép számban látjuk együtt majd őket...

Adja Isten!

Különben a választmányi ülés igen érdekes volt mind végig. A főispán megígérte, hogy a földmivelésügyi miniszternél — teljességgel a mezei munkásviszonyok türehtelen voltára — lépéseket tesz, hogy jövőre innen munkásokat ne szállítsanak más vidékekre. Felírják, hogy az elszállítottakat azonnal küldjék vissza, mert a gazdaközösség még drága pénzért sem bír munkásokat kapni. Az elszállított kisczadák is roppantul károsodnak, mivel a ked-

vezőtlen időjárás miatt idejében itthon nem kaszálhattak. Az alkalmas idő kezdetén — mikor a kapálás és kaszálás együvé esett — elszállították őket. A napszám soha sem tapasztalt magasságra emelkedett.

Az O. M. G. E.-nek a gazdasági érdekképviselet szervezésére vonatkozó megkeresését az elnök, titkar, Daniel Lajos, Gyárfás Endre, Ugron Zoltán, Szabó István, Máthé Pál és Szabó Gábor tagokból álló bizottságra bízták érdemleges elintézés végett. Ez a bizottság e hó 17-én ülést tart.

Máthé Pál és Szabó Gábor a cselédvizonyok miatt panaszkodtak. A főispán kijelentette, hogy szolgáltatásnak konkrét adatokat, tegyenek nála panaszt s ha úgy találja, hogy valamelyik főszoigabíró a lehető leggyorsabban nem intézkedik, teljes szigorral jár el a mulasztóval szemben.

Szabolcsvármegye gazdasági egyesületének a tagosított közlegelők visszaállítására küldött átiratát, mivel nálunk hasonló viszonyok nincsenek, egyszerűen tudomásul vették. Ezzel kapcsolatosan Gotthárd János szóvá tette a vargyasi közbirtokosság mostoha helyzetét. Mire a főispán kijelentette, hogy immár a földmivelésügyi miniszteriumban is belátták a székelyföldi legelőhiánynak káros voltát. A helyzetet úgy lehet segíteni, hogy a megfelelő erdőterületekből azon részt, melyek legelőnek alkalmasak, kijelöljék és indokolt kérelemmel fordulnak az erdészeti bizottsághoz és a legelőt engedélyezni fogják.

A házinyulenyésztés ügyének felkarolását vidékünk nézve hasznosnak nem tartják. E helyett öszszel nagyobb akciót indítanak a vadnyulak s általában a hasznos erdei vadak rendszeres tenyésztésére. A vármegyei vadászterületeket hosszabb időre bérbeveszik és állandó vadkivétel céljából benépesítik hasznos hajtó vadakkal.

A hadkiegészítő parancsnokságoknak vidékünkéről közepes szénatermést jelentenek. Az E. G. E. 15-ik tenyészállatkiállításának rendezéséről küldött értesítést tudomásul veszik és lapunk útján arról a gazdaközönseget tájékoztatják.

Nagy feltűnést keltett a fejrmegei G. E. átirata, mely a földbélők horribilis III. o. kereseti adójáról szól. Pártoló felirattal támogatják annak igazságos rendezését. Kapcsolatosan Máthé Pál szóvá tette, hogy a vidéki korcsmárosokat nálunk is tulságosan megadózzák. 140 koronákat rónak egy-egy szegény emberre, amit elbírnai képtelen. Megtörtént esetkép hozza fel, hogy egyik izraelita korcsmáros szombat napra idézték az adókievetéshez s így az jogos védelmétől elesett, mert vallása gyakorlása miatt, a tárgyaláson részt nem vehetett. A főispán gyökeres orvoslásról gondoskodni fog. Csak bizalommal forduljanak hozzá. Azonban a sérelmes adókievetés ellen felliamodással kell élni.

A tejszövetkezetek sajtkészleteinek feldolgozására és értékesítésére egy kvarglyiglyár felállítására került szóba. A jelenlevő gazdák a főispán eszméjét tetszéssel fogadták és támogatásukat ígérték.

Tudomásul vették, hogy a földmivelésügyi miniszter ezévbén is hajlandó szilvaifzőző, szilvaaszaló és szilvapálinkafzőző gépeket kikölcsönözni a hozzá folyamodó gazdaközösségnek.

Más apróbb ügyek elintézése után, örömmel fogadták Szabó István választmányi tagnak a szüzugyula megvizsgálásáról szóló jelentését, mely szerint a legelőn levő állatok igen jó állapotban vannak. Viz és táplálék bőven van. A mult évben készített vályuk elrepedeztek. A tarkaborjuk sokkal jobbak, mint a fehérek. A csikólegelő ügyében a földmivelési miniszterhez felírják.

Szabó István a székelyföldi kirendeltség működését bírálja s annak

A „SZEKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(45. folytatás.)

Voltak-e jobbágyokon kívül még ugynevezett szentegyház jobbágyai is. A mennyiben ezek nem az egyház zsellerei, de jobbágyok voltak az egyháznak, adót kellett fizetniök. Mikor ezek a XVII. század folytán a falu terhei alól magukat kihuzni próbálták, az 1639-iki országgyűlés a következő határozatot hozta rájuk: Azok, akik valósággal a templom földjén laknak, nem kötelesek a falu terhet fizetni, de igen azok, akik olyan jószágon laknak, a mit az egyház legatummal örökölt, valamint azok is, akik a falu közönséges földjére vannak letelepedve.¹³⁰ A közönséges szó, láthatjuk ebből, azt jelenti, közösséges.

A zsellérek egy külön rendet képeztek. Az 1622-iki országgyűlés meghatározása szerint a zsellérek „azok, akiket a nemes az ő udvarába vitt és telepített.”¹³¹ Udvar alatt ebben az esetben nem pusztán udvarház vagy nemesi telek értendő, hanem mind az a birtok is, ami öröklés, vásár, csere vagy királyi adományozás útján szerzetett. Ebbe azonban nem volt a tulajdonképpii jobbágybirtok számítható, mert a jobbágyoknak a saját telkére való birtokjoga, amint említettük, érintetlen maradt. A zsellér tehát abban különbözött a jobbágytól, hogy birtoka nem volt, ura földjén annak kegyel-

méből élt, birt szabad költözési joggal, a szolgáktól és cselédektől abban, hogy némi árendásféle volt, a ki urától bizonyos darabföldet kapott, amelyekért aztán dézsmát kellett neki adni. Mennyi hasznát vagy dézsmát kellett azonban megmivelt földjéből urának adni, megmondani a legjobb akarattal sem lehet. Bizonyosan a legkülönfélébb szokások uralkodtak ebben. A zsellérek elődei nyilván a hajdani földönlakók, akik idők folytán ösbjobbágyokká váltak. Hogy e zsellérek többsége megvásárolt, eladósodott, szabad székelyekből való volt, említettük már, épp úgy ama külső körülményeket, amelyek a harmadik rend elzűllését okozták. Voltak ugyan közöttük, voltak bevándorlók is, Moldvából és egyebünnen, de hát ez csak a kisebb szám vala. Az 1622-iki országgyűlési végzés épp úgy a zsellérek, mint az ösbjobbágyokat fölmentette az adótól és pedig ugyanazon okból; ezek is nemesi birtokon laktak, mely eo ipso adómentes volt. Voltak a Corpus Statutorum szerint a személyileg szabad zsellérek kívül olyanok is, kik a jobbágyok közül kerültek ki.¹³² A zsellérek megkötött, voltát bizonyítja egyébként egy országgyűlési cikkely is 1635-ből: „Mikor egy zsellér magát valakinek jogi formában elkötelezi, azt a fejedelem nem adományozhatja el; de ha egy csa-vargóról van szó, akinek kötelezett-sége justo modo senki iránt nincs, akkor az ilyen azé, akinek őt a feje-

delem adományozza.”¹³³ A végzés szavai szerint éppenséggel nincs okunk feltenni, hogy a zsellérek eme kötött volta erősebb lett volna, mint akármelyik szolgáé, aki meghatározott időre szegődött be. A falu közösségnek a zsellér nem volt teljes jogu tagja. Nem kapott nyilat az osztóföldből és a széki jószág felosztásakor sem vették őt számba.¹³⁴ Ámbár nem volt elvileg adófizetésre kötelezve, de azért néha kényszerítették arra.¹³⁵ Sőt fegyveres szolgálatra is felhívták nagy szorongatás eseteiben.¹³⁶ Minthogy pedig a községi lakosok jogaiban nem volt részök, könnyen megérthetjük, hogy a falu terhet hordozni nem valának kötelezhetőek.

A cselédek vagy szolgák, más szóval a nemesség cselédsége, a szabad rendhez tartozott. Ezek uraik belső környezetében végeztek személyes szolgálatot s alkalmaslag a hadba is elkísérték őket. Tudvalevőleg a primorok vagyonuk szerint kisebb-nagyobb számu szolgát vagy fegyverhordozót szereltek föl s azokat a háboruba vitték magokkal. Az ily hadakozók szolgálata azonban ideig-óráig tartott, rendszerint a hadjárat végéig; annak okáért az ily szolgák vitézi rendje nem tudott kifejlődni, sőt egy ilyen rend kifejlődésére a Székelyföldön még ir-magot sem találunk, valami hasonlót a németországi szolgák vagy fegyvernokökhöz a 12. és 13. században. Odáig nem fejlődtek itt a viszonyok, hogy osztályszerű kü-

lönbség legyen olyan szolgák közt, akik hadba jártak, s olyanok között, akik mezei munkát végeztek. Ilyesmire a székelység szegény és kevés számu volt. Nem ritkán fordult elő egyébaránt a XVII. században, hogy hadköteles székelyek beszegődtek szolgának, hogy így a hadjárat alól kibujjanak. 1667-ben az országgyűlés erélyes eljárást határoz ellenök.¹³⁸ 1670-ben megint panasz van az országgyűlésen, hogy éppen azok a szolgák, akik hadban leg-ügyesebbek valának, nem hogy zsoldra számítanának, sőt inkább öök fizetnek uraiknak, hogy hadi szolgálattól így megszabaduljanak. S mikor kiadódik a parancs a készüldésre, kihuzzák magokat a hadi szolgálat alól s nem ülnek fel. Ily módon a hadkötelesek a rájuk legkevésbé nyomasztó formában szépen megkerülik a törvényt s beszegődnek szolgának. Ha jobbágyok lennének, örökre le volnának kötve, de mint szolgák csak ideiglen vannak, azaz a szegődség idejéig. Az országgyűlés utasítja a tisztviselőket, hogy tegyenek e visszaélések ellen. A szolgák gyanánt élő szabad székelyek már a Consuetudo Municipális ex 1553 szerint meg voltak kötve a szegődség idejére.¹³⁹ Az Approbaták szerint az elsőkött szolgákat erőszakkal is visszatérésre lehetett kényszeríteni.¹⁴⁰ De bérüket pontosan kellett fizetni uroknak; ha nem fizetett az ur, a károsult szolgák panaszára bírőllag kellett eljárni a tisztviselőknak. Ha pedig a

sok tel voltára gyelmét deltség gazdak és azol ges ber a tejszo remeny szövetk Felkéri vetkeze informá vizsgálá lönben hallgat tejet s teknek. A fo szolt a körü in kább, r Ha ugy lom, ha rolják lehetne nyomor deneset Nagy azon b lesügyi szeged tenyész lebbrol a legal rozását álló v telmébe Több az eln

Udva zenkét erkölcs nek m bályren Ez a tiltja, töltött évet b

szolga bizony nak. volt, kivált nemes mig d laki il fogadó nyíber ségei csátan urát, nem v pedig fel sz ha me esetéb maga ban i dos á valódi mente otthor Em szaba az 16 vetke: hogy vétel került telesség kik a tán j nem lustra vével és da

sok tekintetben egyenesen káros voltára hívja fel a választmány figyelmét. Elmondja, hogy a kirendeltség ígérettel kecsegtette a gazdaköröket és tejszövetkezeteket és azokat nem váltotta be. Költséges beruházásokat tettek különösen a tejszövetkezetek a kormánysegély reményében s most a legtöbb tejszövetkezet működését megszüntette. Felkéri a főispánt, hogy a tejszövetkezetek elnökeitől szerezzen be információkat és a bajokat tegye vizsgálat tárgyává. Nem ártana különben az egyes gazdákat is meghallgatni. Különösen azokat, akik tejet szállítottak a tejszövetkezeteknek.

A főispán meleg érdeklődéssel szökött az ügyhöz s a legszélesebb körű intézkedést ígerte annál is inkább, mert a szervezésnél hibát lát. Ha ugyanis a tejet nem zsírtartalom, hanem literszám szerint vásárolják a szövetkezetek, akkor nem lehetnek életképesek, mert léptenyomon károsodás érheti őket. Mindenesetre megvizsgálja a bajokat.

Nagy örömet keltett a főispán azon bejelentése, hogy a földművelésügyi kormány egy nagyobb összegűt helyezett kiállításba jó fajtenyésztéshez beszerzésére. Közlebről külön ülésen határozzák el a legalkalmasabb állatfaj meghatározását — a már jóváhagyás alatt álló vármegyei szabályrendelet értelmében.

Több tárgy nem lévén, az ülés az elnök megjelénzésével ért véget.

Hol a hiba?

Udvarhelyvármegye közönsége tizenkét évvel ezelőtt a közrend, közérkölség és közegészség érdekeinek megóvása szempontjából szabályrendeletet alkotott.

Ez a szabályrendelet büntetéssel tiltja, hogy a 16-ik életévét be nem töltött fiúgyermek és a 15-ik életévét be nem töltött leánygyermek

szolga kilépett helyéből, szolgálati bizonyítványt kellett kiállítani urának. Ha ilyen bizonyítványa nem volt, akkor őt a széki tisztviselő, kivált ha az illető hazátlan vagy nem nemes vala, addig tarthatta bezárva, míg dolgait rendezte. Ha pedig valaki ily bizonyítvány nélküli szolgát fogadott fel, akkor neki azt, amennyiben korábbi ura iránt kötelezettségei voltak, szabadon kellett bocsátani.¹⁴¹ Viszont a szolgának az ő urát, mikor háboru volt kitérőfélben, nem volt szabad elhagyni.¹⁴² Mikor pedig hadköteles székelyt fogadott fel szolgának valaki, akkor annak, ha megfelelő birtoka volt, háboru esetében zsoldost kellett fogadni maga helyett; de ha urokat a hadban is szolgálták azok, akkor zsoldos állítására nem köteleztettek. A valódi szolgák ilyesmitől akkor is mentesek voltak, mikor urok őket otthon hagyta.¹⁴³

Emlitve volt fennebb, hogy a szabadosoknak csaknem egész rendje az 1622-iki országgyűlés végzése következtében feloldott, elenyészett és hogy közülök az alkalmasabbak kivétel nélkül a darabontok rendjébe kerültek, vagy legalább hasonló kötelességekre kényszerítettettek. Különbség köztük és a darabontok közt, kik a rendbe királyi kinevezés folytán jutottak, a következő időkben nem konstatalható. Az azutáni idők lustra listájában a libertinusok nevével már nem találkozunk, szabadost és darabontot egy rubrikába irtak.¹⁴⁴

(Folyt. köv.)

korcsmában, sör-, vagy pálinkamérési helyiségben, valamint a téli estéken tartani szokott — ugynevezett fonógyülekezeteken időzzenek, avagy nyilvános táncmultságokon megjelenjenek.

Az 1879. évi XL. t. c. l. szakasza alapján, kihágásnak minősíti a tilalom megszegését. Egy koronától ötven koronáig terjedhető s az illető községben főnálló, esetleg fölállítandó ifjúsági és közkönyvtár, vagy ilyenek nem létében, a községben levő iskola, vagy iskolák javára eső pénzbüntetést állapít meg.

Büntetendő a korcsmáros, sör- vagy pálinkamérő, a fonógyülekezeteknek helyet adó tulajdonos vagy bérlő, nyilvános táncmultságot rendező, aki ilyen gyermekeknek italt szolgáltat és helyet enged. Sőt maguk a szülők és gyámok is az említett büntetéssel sújthatók, amennyiben a nevezett helyekre magukkal viszik gyermekeiket vagy gyámoltjukat.

A községi eljárásoknak szigorú kötelessége ezen szabályrendelet betartása felett örködni és az ellene vétőket a járási főszolgabíróknak kimélet nélkül bejelenteni. Ha ezt a kötelességüket elmulasztják, az 1886. évi XXII. t. c. értelmében, fegyelmi uton vonhatók felelősségre.

A szabályrendelet minden községben kihirdetendő és az összes italmérési helyiségekben a vendégek által könnyen látható helyen kifüggesztendő és állandóan olvasható állapotban tartandó. Azon vendéglős, korcsmáros vagy italmérő, aki ezt nem teljesíti, az elől említett pénzbüntetéssel büntetendő a szintén megjelölt célra.

Ezen szabályrendelet hatálya Székelyudvarhely város területére is kiterjed és a kihirdetés 15-ik napján életbe lép.

A büntetéseket elsőfokban a járási főszolgabírók, illetve a város rendőrkapitánya, másodfokban az alispán, harmadfokban pedig a belügyminiszter állapítja meg. Így szól eme fontos szabályrendelet, mely a maga egészében végrehajtás alá nem kerülhetett, sőt talán még részben sem valósult meg vármegyénk területén. Nem pedig azért, mert a bejelentések elmaradtak és állandóan elmaradnak.

Nézetünk szerint — üdvös dolog volna, ha a bejelentésekkel a csendőrséget is megbízná a vármegye oly formán, hogy utazásai alkalmával az előforduló eseteket kipuhatója és személyválogatás nélkül följelentse. Másfelől pedig az ifjúsági egyesületeknek is érdekében állana, hogy a visszaéléseket bejelentéssel meggátolja.

A jövő nemzedék erkölcsének, egészségének megóvása, mindenestre közfigyelmet érdemel. Nem ártana tehát e kérdéssel a közigazgatási ülésen foglalkozni és alkalmas körrendelettel a közfigyelmet ebben az irányban fölhívni.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap további küldése fennakadást ne szenvedjen.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tizenharmadik vers.*

A hazáért ma verset írni
Banális, elkopott dolog,
És én, a fakó, bus poéta
Mégis csak róla dalolok...

Irjon dalt más a szép szemekről,
E témát másokra hagyom,
Az én Múzsám a honszerem,
Ez az én vezéreszavom...

Irtam más dalt is — hajh! de régen.
A fény, öröm mind éjbe folyt,
Minden dal, amit akkor irtam
Szívverem egy-egy csepje volt...

De megalúd a vér, már nem foly
Kiegett immár rég a szív...
... A keserűség, honfi bánat
Az csak, ami még dalra hív...

A szív jobbrésze már kiegett
A gyűlölet, mi megmaradt
Ad ihletet még s csal a lantra
Fájdalmas panaszhangokat...

S ha ellobog az is, e' hallgat
A dal, az eszme, gondolat,
Feltűzhetik kora síromra
Korán kettőtört lantomat...

Hegyi István.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottságának** tegnap délelőtt Ugron Ákos főispán elnöklete alatt igen érdekes ülése volt. Különösen Szobotka Rezső kir. főmérnök közérdekű előterjesztései foglalkoztatták hosszabb időig a bizottságot. A közel-múlt árvízveszedelmek kártételeiről részletes beszámolót tartott és az utalpap sürgős kiadásainak fedezésére 25,000 korona államsegély kérelmezését javasolta. Vasuti és postai közlekedésünk türethetetlen állapotait is szóvá tette s a bizottság egyhangúlag elfogadta ez irányban tett előterjesztéseit megfelelő módosítással.

Igen fontos indítványokat tett Dr. Válcsik Ferenc tiszti főügyész is. Az alispáni jelentésnél a helybeli szakiskola iránt való nagyobb érdeklődés felkeltését kívánja. Adatokkal igazolja, hogy vármegyénk közönsége körében annak előnye ismeretlenek. Az alispánt megfelelő felhívás kiadására utasították. Vasuthiányunkat teszi szóvá s indítványára az előbb indult mozgalmat felújítják és kéri a székelyudvarhely-gyergyói vonal kiépítését. Az utalpap 6 százalékos kölcsönét olcsóbb kamatra konvertálják. Daniel Lajos, Ember János és Dr. Mezey Ödön biz. tagok szóltak még s Máthé Pál tett megjegyzést egy vasuti kalauz visszaéléseiről. Majd a rendes jelentéseket vették tudomásul és a sorrendben levő tárgyakat elintézték, az ülés véget ért.

— **Meghívó.** Koronán és vidéke ez évben végzett tanítóit folyó hó 29-én (vasárnap) a közs. isk. növendékei tankönyveinek részbeni fedezésére, műsorral egybekötött zártkörű kosaras táncmultságot rendeznek, a következő műsorral: 1. Népdalegyveleg Éneklük: Fekete Gyula, Gálffy Ferenc, Kádár Balázs, Kiss János, Pál Mihály, Simó Béla, Szent János, Válcik Nándor tanítók, Patakfalvi Izsák IV. éves, József Dezső, Kendi István, Szilágyi Miklós III. éves tanító-növendékek. 2. Szavál: József Dezső. 3. Szatócok. Éneklük a tanítók és tan. növendékek. 4. Szavál Kádár Erzsike k. a. 5. Hegedű duett. Játsszák: Simó Béla és József Dezső. 6. Szavál Filep Zsuzsanna k. a. 7. Monolog. Elő-

* „Tizenharmadik vers” címe azért, mert a „Hazáért” c. füzetben tizenkét költemény van s ez azokra vonatkozik.

adja: Simó Béla. 8. Béka-kántáté. Éneklük a tanítók és tan. növendékek. Rendezőség: Elnök: Gálffy Ferenc. Titkár: Kádár Balázs. Pénztárnok: Kendi István. Ellenőr: Pál Mihály. Fekete Gyula, Kiss János, Simó Béla, Szilágyi Miklós, József Dezső, Patakfalvi Izsák, Szent János, Válcik Nándor, rendezők. B e l e p ö d i j: személy-jegy 80 fillér, családjegy 2 K 50 fillér. Kezdeté este 7 órakor.

— **Véres családi jelenet.** Oroskovics Jenő, marosvásárhelyi rendőralkapitányt e hó 9-én este Fülöp Lajos marosvásárhelyi 22. ezredbeli honvédhadnagy forgópisztolyával meglötte. A véres esetről keringő hírek annyira ellentmondók, hogy a tárgyilagos valóság tudatának hiányában, részletek közlését ezidő szerint még korainak tartjuk. Csak annyi látszik bizonyosnak, hogy a szomorú eset oka, az — asszony volt, akit városunkban is igen jól ismernek.

— **Kik szeretik a főispánt?** Két székely nagy érdeklődéssel beszélgetett egyről-másról. Közben szó került Ugron Ákos főispánról is, akit egyik székely valamely ügyes-bajos dologban fölkeresett.

— No hanem komám, kaptunk egy igazi főispányt — mondja a székely — Hogy-hogy komám?

— Hát ugy, hogy e mán osztáng igazi embör. Mett csak az igasságot szereti, csupa lélek és tudomány. Esmeri a szegény embör dógát tóvirü-hegyire. Jobban beszégettünk edgyüt, mint a jedző urral, aki még aszt sem mongya üjek le. Hát én osztég eles panaszótam minden nyomoruságomat, de még a falúetes Megmondogattam, hogy nekünk hó fáj. A főispány ur pedig igazi szeretetvel hagatta meg a beszédem s azt mondotta nekem, hogy máskores menyek el hezza, met őt a kormány azét küte, hogy bajainkban segicsen. El sem tudom mondani kiednek, hogy mije jó embör. Rögvest megszerettem.

— Láttya komám ijen az igazi független, tiszta kezü ur, akit megvesztegetni nem lehet. Mán az ijent én es szeretem s mihejt a dógom engedi, énes elmenyek a meltóságos urhoz. Nekem es van egy rakás mondani valóm — holmi panyamákrol, a kit csenálgatnak nálunkes...

A két székely barátságosan kezét szorított és ki-ki a maga faluja felé elballagott.

— **Párbaj kard és vér nélkül.** Folyó hó 10-én délután villámgyorsan terjedt el a hír, hogy egy kis fia a Küküllőbe fult. E hirre szorongva dobbant meg minden szülő szíve, kinek kis fia van s az urfi nem volt ép akkor odahaza. A kíváncsiak tömege tartott csakhamar a Küküllő felé, hogy megtudja a szörnyü valót. Azonban szomorú látvány helyett kacagtató kép tárult a nézők elé; két városi fiatalember állt szemben egymással a fűzek alatt, a hűs vízpartján és ugyancsak verte agyba-föbe egymást pusztá kézzel. Döngöttek az öklök, szikráztak a szemek. Végre is a báméskodók közül önként vállalkozó párbajsegédek választották el fűzfa husággal a viaskodókat. Az eset színhelyéről visszatérők elbeszélésére fellelegzett minden fiuvall megáldott szülő és soha annyi picula nem verte a

Mozgó-fényképelőbe való belépti-jegyre a kicsiny tenyereket, mint az nap este. Aki pedig piculát nem kapott, annak is meg volt az az öröme, hogy vacsora közben legalább nem tétettek célzások holmi apró secundák miatt. Lapunk nagyhaju, de kishaju riporterének sikerült az est folyamán a páros viaskodókat egyik jóhírű Petőfi-utcai vendéglőben meginterjúvolni az eset részletei felől. A fiatal emberek tartózkodtak minden bővebb felvilágosítástól, emberünk azonban nem tágitott és tiz fellíter bort és egy egész szál gyeritát rendelvén, sikerült neki a párbaj hőseiből kaptahuzóval annyit kivenni, hogy a párbaj Shaksperének „lenni vagy nem lenni” híres mondása fölött támadt vitából keletkezett s a kölcsönös sértés oly súlyos volt, hogy feltétel gyanánt az utolsó ruhadarab letétele és ezután még az első vér állapított meg. Még csak annyit, hogy az esetnek bűnügyi folytatása nem lesz.

— **„Mondj igazat s betörök a fejed”.** Soha sem bizonyosodott be jobban ez a közmondás, mint a „cseh-tulipán”-féle ügyből kifolyólag. A „megsárgult szélű” cseh papirt felhasználja maga a tulipán-szövet-ség jegyzője és ennek dacára — úgy képzeli — neki van igaza... Az akkor még névleges felelős szerkesztő „magyarázta a tisztességes sajtó fogalmát” s úgy tüntetik fel távozását, mintha hetekkel előbb arról szó sem lett volna. Pedig hát júl. 1-én tul a név csak feledékenységéből maradt ott. A cseh-tulipán értékesítője (erkölcsi értéket számítva) pedig pörít indít a felelős szerkesztő ellen, mikor a cikk szerzője ismeretes. Szegény fejünk, vajjon hogyan bírja ki ezeket az átkozott ellentéteket!... „Mondj igazat s betörök a fejed!”...

— **Vegetes lakatos munkára** egy szorgalmas, józanéletű fiatal segéd állandó alkalmazást nyerhet Pál András lakatosmesternél Csikszere-dában. Bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában nyerhető.

— **Igen szép színes és más helybeli képes levelezőlapok** nagy választékban kaphatók Betegh Pál és Társa könyv-, zenemű-, papir-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhely, Kossuth Lajos utca 31. sz. alatt.

— **Országos kirakóvadások július havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

12. Berkenyész, Retteg.
13. Csik-Szereda, Medgyes, Pojána.
14. Soósmező.
15. Uzdí-Szt.-Péter.
17. Gyergyó-Duró.
19. Szilágy-Nagyfalu.
20. Zám.
22. Kovászna.
23. Hadad, Szamosújvár.
24. Dicső-Szt.-Márton, Gyula, N-Ida, Vajda-Kamarás.
25. Kóhalom.
26. Bánffy-Hunyad, Gyulafehérvár, Parajd, Sajó-Udvarhely.
28. Buza.

CSÁRNOK.

Mese a tulipános-estéről.

Hátha megtörtént. —

A hírkész fel fogja jegyezni, hogy a f. évi július hó 1-én rendezett tulipán-táncestély közepes érdeklődés mellett folyt le.

Bevételez 243 koronát, melyből 79 50 koronát juttat a „Tulipánkert”-nek.

De a krónikák szűk szavu embere se hagyhatja ki jegyzetéből, hogy a kicsiny, de lelkes társaság tulipános jókedvvel rugta éjjeli 2 óráig a táncot... Ennyit a krónikás.

Most pedig átveszem a szót én, egyik „jelenvolt”. Ott heverésztem a locsogó Küküllő partján a megkészt fűben s fűlemben a „csürdögölő” ütemeivel s lábamban még a tánc reflex mozgásaival nézem, miként imbolyog egyik hab a másik után lefelé.

De hallga! Közel a parthoz, a sekély vízben paskolás hangzik; odamegyek s mit látok: egy halind, folyónk tipikus hala ugyancsak evickél, hogy a sekély vízből a mélyebbe vergődhesse.

Megfógtam a szerencsétlent s behajítottam a mély vízbe. Ő pedig szembe fordult karcsu testével s mozgékony szárnyaival libbentve tartva fel testének egyensúlyát, soha nem hallott csodaképen beszédre nyitá öblös száját.

— Elmondok neked jó ember egy történetet. Tulipánodról és bágyadtan fénylő szemeidről látom, hogy te is ott voltál a „Tulipán-estély”-en. De büszkén mondom, hogy ott voltunk mi is sokan, több ezereken, mi, halak, akikre ti piros véru emberek ráng fogtátok, hogy hideg, hal-vérünk van, amely felpezsdülni nem tud. Hallgasd csak a történetet.

Itt különös elbeszélőm kis szünetet tartott, hiszen hosszú idő óta nem beszélt már, közben ügyesen kapott el egy kövér zöld hernyót, mely a közeli fűz-ágakról pottyant a vízbe.

— Ti emberek azt is hiszitek, hogy mi halak önző, egyes életet élünk. Nem áll; nekünk szervezett társadalmunk van s a fontosabb eseményeket ép úgy megbeszéljük gyűléseinken, mint ti.

Mult héten történt, hogy a juniusi esőzések következtében elszakadt a galambfalvi gát és a teendők megbeszélése végett köztársaságunk elnöke, a Nagy-harcosa, kinek testébe már sok szigony tört bele, gyűlésre hívott össze.

Hírnökeink, a pirospegyes pisztrángok, akik madár-sebességgel szeltek szembe is a vizet, összehívták gyorsan a Nagy-küküllő és mellékpartaiknak uszóit. A kitűzött időre össze is jöttünk szép számmal.

Javában folyt már a tanácskozás, mikor a rendfentartással megbízott fürge keszegek jelentik a Nagy-harcosának, hogy a gyűlésnek halottjai vannak; képzeld: 20 halott egyszerűen. Keserves zugás vonult a gyűlés tagjain végig és mindjárt rátok gondoltunk, piros véru emberek, kik nemcsak hálóval ejtetek meg, hanem falánságunkat kihasználva, maszlagot dobtok nekünk.

Ez alkalommal azonban csalódtunk. Elmondom miért. Elnökünk a gyűlést felfüggesztette és a legszigorubb vizsgálatot rendelte el a rejtélyes ügyben. Utasította az erős márnákat, hogy szállítsák a hullákat boncterembe s meghagyta egyben tudós orvosunknak, a ráknak, — ki ollójánál fogva a szabói tisztet is betölti nálunk — hogy ejtse meg a vizsgálatot és állapítsa meg a halál

okát. Tudósunk hamar készen volt jegyzőkönyvével.

Borzadok, ha a jegyzőkönyv eredményére gondolok. Őlni tudtunk volna abban a percben.

Elbeszélőm itt gyorsan kapkodott a levegő után, vörös kopolyui kidagadtak, ami azonban nem gátolta abban, hogy egy arrafelé uszó szöcskét möhön el ne kapjon.

— Folytatom. Képzeld, orvosunk hivatalos esküjére való hivatkozással azt állapította meg, hogy társainak halálát papiros-mérgezés okozta. Soha se hallott, halkörökben teljesen ismeretlen fogalom volt ez. Papirossal csak hitvány legyet szoktak ölni, de nem halat. Hálóról lézáról, horogról, szigonyról megmaszlagról — mint halál-okokról — hallottunk már, de papirosmérgezésről nem.

Tudósunk megerősítette diagnózisát azzal, hogy valamennyi halottnak gyomrából egy-egy darabka papirost vett ki, melyet összegyűjtve és légmentes tartályban lepecsételve, elnökünknek terjesztett fel hivatalos iratok kapcsán. Az új felfedezés annyira hatott az egybegyűjtökre, hogy nyomban gyűjtés indult meg egy második orvosi facultás létesítésére, mert átláttuk, hogy az új betegséggel szemben védekeznünk és az orvosi kart szaporítanunk kell. Itt a sorok között megjegyzem, hogy rákkörökben az új facultás eszméje nem nagy lelkesedést keltett; a nagy rész azt hangoztatta, hogy a sovány látogatási díjak nem érik fel a drága tanulmányt s inkább megmaradnak eredeti hivatásuknál, a szabóságnál. Csak a kvártélyos asszonyok, kiknek felnőtt leányaik vannak, kardoskodtak erősen az eszme mellett, de leszavaztattak. De hagyjuk e kitérést, ez téged nem érdekel.

Summa-summarum, a rejtélyes ügy a vegyészeti állomás elé került, mely tisztet nálunk a nadályok töltenek be; ti, piros véruék, piócáknak nevezitek őket, de ez helytelen.

Nálunk piócák nincsenek, e fogalmat ti költöttétek. Ha tanító volnát, tudnát, hogy a fizetés-rendezés előtt mily busás mellékkereset volt a nadály gyűjtés.

Elég az hozzá, hogy e tudós állomás megállapította, hogy a vizsgálat tárgyát képező papiros — cseh papiros volt, a rajta levő virág alakok — cseh tulipánok s tekintettel arra, hogy a cseh tulipánok nagyon sűrűn behálózták minden egyes, az áldozatok által lenyelt papirosdarabkát, megmérgezték falánk társainkat s a magyar nyomda által elvettve odanyomott bötük nem tudták elensúlyozni az idegen méreg hatását.

— De tovább, tovább, lássunk tisztán, tudjuk meg, hogy ép, összefüggő állapotban mit képeznek a halálhozó papiros darabkák? Zugsunk mindnyájan, mert megjegyzendő, hogy az egész bűnügyi eljárás alatt végig kitartottunk a gyűlés színhelyén, pedig sokunknak volt kicsinyje vagy gyámoltalan örege odahaza.

Igy került az ügy a régészeti bizottság elé, melynek feladata volt az egyes, szétmállásnak indult papírdarabokat olvasható egészszé összeállítani.

E bizottságot nálunk a békák al-

kotják, nem kevés tudással és leleményességgel. Ti piros véruék, e tudósainkat csak hangjukról és combjukról ismeritek, de nálunk nagy becsülésben állanak. Különösen öregeink mind buvárkodásban megöszült tudósok.

Szerencse, hogy a sok esőzés folytán a bizottság gyűlésünk színhelyétől nem messze állomásozott s gyűlésünk helyét a bizottság hivatalos épületével lágy iszap kötötte össze.

Ezért elnökünk a csikot rendelte ki, hogy a bizottsággal tegye magát érintkezésbe és kérjen tőle arra nézve, hogy mi volt eredetileg az inkriminált papiros, kimerítő véleményes jelentést.

A csik nevének megfelelő gyorsasággal tett eleget kiküldetésének.

Tudod mi volt eredetileg az a papiros? Hát a ti meghívótok, a ti „Tulipán-estély”-re szóló meghívótok! Husz testvérünknek hideg vére tapad a ti lelketekhez, ti büszke pirosvéruék...

(Folyt. köv.)

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságtudó intézete.

Hirdetmény.

615—906 szám.

Balavásár község előjárósága által közhírré tétetik, hogy az 1906. évi július hó 6. ától kezdődőleg Balavásár községében hetenként pénteken helyi pénzszedéssel egybekötött heti kirakó és állatvásár tartása engedélyeztetett.

A hetü és kirakóvásár a helybeli csendőr laktanya melletti telken fog tartatni.

Az állatvásár megnyitása és vásártér helyisége Hirdetmény útján fog közhírré tétetni.

Balavásár, 1906. július hó 5-én.

Közégi előjáróság.

Jakab Imre s. k. Magyarosi János s. k. kjsz. falushíró.

Egy jó csaladból való

fiut tanulónak felvesz Demeter Domokos fűszerüzletébe Székelykeresztúron.

Jó házból való fiu

ki a gymnasium III. vagy IV. osztályát végezte gyakornoknak felvétetik Márk Testvérek fűszer- és fonalkereskedésében Székelyudvarhely.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jóhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentúl saját nevem alatt folytatom.

Midő ezt a körülményt a közönség szíves tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kivál minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődóm iránt tanúsított szíves pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.